

Asia Valokuva, kansainvälinen suoja

Hakija A

Annettu 23.8.1989

Tiivistelmä *Tekijänoikeusneuvoston lausunto vuosina 1939–1945 saksalaisessa lehdessä julkaistujen valokuvien suojasta Suomessa. Kysymys kansainvälisen sopimuksen periaatteista ja kansainvälisen suojan soveltamisesta Suomessa.*

SELOSTUS ASIASTA

A on 2.7.1989 päivätyllä kirjelmällään pyytänyt tekijänoikeusneuvoston lausuntoa vuosina 1939–1945 Saksassa ilmestyneessä S -lehdessä julkaistujen valokuvien käyttämisestä.

Lausuntopyynnöstä ilmenee, että Saksassa ilmestyi yllä mainittuina vuosina kahdesti kuukaudessa S -niminen lehti, jonka jokaisesta numerosta tehtiin myös suomenkielinen painos Suomessa tapahtuvaa myyntiä varten. Lehdet painettiin Berliinissä ja ne kustansi saksalainen D -yhtiö.

Hakija tiedustelee, voisiko hän julkaista lehdessä julkaistuja valokuvia suomalaisessa lehdessä korvauksetta ja ilman kyseisen yhtiön lupaa. Kuvien ensimmäisestä julkaisemisesta on kulunut aikaa lähes 50 vuotta.

TEKIJÄNOIKEUSNEUVOSTON LAUSUNTO

Tekijänoikeusneuvosto on tutkinut lausuntopyynnön ja esittää lausuntonaan seuraavan.

Valokuva-oikeudesta säädetään oikeudesta valokuvaan annetussa laissa (405/61), jäljempänä valokuv laki. Lain 1 §:n mukaan sillä, joka on valmistanut valokuvan on, tietyin rajoituksin, yksinomainen oikeus valokuvaamalla, painamalla, piirtämällä tai muuta tekotapaa käyttäen valmistaa kappaleita kuvasta sekä näyttää sitä julkisesti. Valmistajaa kutsutaan laissa valokuvaajaksi.

Oikeus valokuvaan on lain 16 §:n mukaan voimassa, kunnes 25 vuotta on kulunut siitä vuodesta, jona kuva julkistettiin.

Valokuvia suojataan myös kansainvälisessä tekijänoikeusjärjestelmässä. Kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamisesta tehdyn Bernin yleissopimuksen (SopS 79/86) 2 artiklan mukaisina suojattuina teoksina pidetään myös valokuvateoksia tai valokuvaamiseen verrattavalla tavalla valmistettuja teoksia. Valokuvia suojataan Bernin sopimuksen mukaan lähtökohtaisesti samoin kuin muitakin sopimuksessa tarkoitettuja, esimerkiksi kirjallisia teoksia. Suoja on jätetty kansallisessa lainsäädännössä tarkemmin määrättäväksi. Poikkeuksena on sopimuksen 7 artiklan 3 kappaleen määräys, jonka mukaan valtiot saavat vapaasti määrätä valokuvien suojakauden. Sopimusvaltio voi siten säätää valokuvalle myös muita teoksia lyhyemmän suojakauden. Pariisissa vuonna 1971 tarkistetun sopimustekstin mukaan valokuvan vähimmäissuoja-aika on 25 vuotta kuvan valmistamisesta.

Bernin sopimus rakentuu niin sanotulle kansallisen kohtelun periaatteelle. Tekijä, joka on jonkin sopimusvaltion kansalainen, saa muissa sopimusvaltioissa samat oikeudet kuin näiden maiden laeissa annetaan maan omille kansalaisille. Suomi sekä Saksan liittotasavalta ja Saksan demokraattinen tasavalta ovat kukin liittyneet Bernin sopimukseen, joten saksalaisia valokuvia suojataan Suomessa konvention mukaisesti. Valokuvien suoja-aika on näin ollen Suomen lain mukaisesti 25 vuotta kuvan julkistamisvuodesta.

Tiivistelmä

Koska lausuntopyynnössä tarkoitettussa S -nimisessä lehdessä julkaistujen valokuvien julkistamisesta Suomessa on kulunut yli 25 vuotta, niiden valokuvain mukainen suoja-aika on päättynyt ja kuvia voidaan siten käyttää vapaasti ilman valokuvaajalle tai kustantajalle suoritettavaa korvausta. Edellä sanottu koskee kuitenkin ainoastaan julkaisussa olevia valokuvia. Julkaisu kokonaisuutena voi sen sijaan olla suojattu tekijänoikeuslaissa tarkoitettuna kirjallisena teoksena, jonka suoja-aika päättyy 50 vuoden kuluttua tekijän kuolemasta.

Todettakoon lopuksi, että tekijänoikeuskomitea on III osamietinnössään (komiteanmietintö 1987:7) päättänyt ehdottamaan valokuvien suoja-ajan pidentämistä 50 vuoteen kuvan valmistusvuodesta.